

Verslag

Aanwezig	: Dorpsraad Alem (DR Alem): Gerard van Mook (digitaal) Stichting B.O.O.M.: Herry Koers (digitaal) Erfgoed Vereniging Alem (EVA): Jan van Kessel Voetbalvereniging VV Alem: Gerard van Mook (digitaal) ZLTO: Theo van Goch (digitaal) Natuurwacht Bommelerwaard (NWB): Harry Kolman Stichting Dorp en Landschap Bommelerwaard (SDLB): Kees Frowein (digitaal) Bommelerwaar (nieuw lid): Theo de Rouw Bezoekerscentrum Grote Rivieren (BGR): Joop de Bijl Jachthaven de Maas: Ricardo Bosma (digitaal) Gemeente Maasdriel: Gaston Graaf SRO: Lars Schothuis Dekker: Paul Hospers, Teun van der Werf Stagiair Dekker/Maasdriel: Iteke Woudstra Extern voorzitter: Reggy Schutte Sweco: Jeroen van Uden, Martijn Peters, Jos Reijerink (digitaal)
Agendalid	Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) Rivierenland
Afwezig	Dorpsraad Rossum Dorpsraad Heerewaarden De Capreton Steenfabriek Rossum/Rodruza Hengelsportvereniging de Alver TRIP
Datum	: 15 maart 2022, 19:30-21:00
Locatie	: Bezoekerscentrum Grote Rivieren, Heerewaarden (en digitaal)
Betreft	: Klankbordgroep onderzoek gebiedsontwikkeling Alem en Sint Andries - sessie 8 – verslag

Samenvatting en Acties

Het kernteam en onderzoeksbureau Sweco bespreken de resultaten van het onderzoek naar grondwater en waterkwaliteit. De andere opgeleverde onderzoeken worden niet besproken wegens tijdgebrek, maar de leden van de klankbordgroep worden uitgenodigd om aan te geven welke onderzoeken zij nog willen bespreken, en op welke manier.

Het kernteam presenteert de 'gebiedspotentiekkaart', waarop in vlekken mogelijke maatregelen staan opgenomen. Hierop komen kritische en instemmende geluiden naar voren. Tevens wordt het proces met het dorp Alem besproken. Eind maart is het kernteam te gast bij de ALV van Dorpsraad Alem om toelichting te geven.

Een volgende bijeenkomst vindt plaats in mei, wanneer de eerste resultaten van andere onderzoeken gedeeld kunnen worden.

Actielijst

	Wat?	Wie?
1	Delen <ul style="list-style-type: none">- Presentatie 8^e bijeenkomst- Presentatie Sweco over grondwater- Verslag 8^e bijeenkomst	Gemeente/Dekker
2	Op website plaatsen <ul style="list-style-type: none">- Verslag 7^e bijeenkomst	Dekker
3	Vragen en opmerkingen op onderzoeksresultaten verwerken	Gemeente/Dekker
4	Onderzoeken uitvoeren	Gemeente/Dekker
5	Reageren op uitnodiging gebiedsbezoek Heteren	Allen
6	Gesprekken over aparte onderzoeksresultaten voeren	Gemeente/Dekker met geïnteresseerde partijen
7	Plannen nieuw moment voor bezoek winwerktuig (nog niet mogelijk)	Dekker

1. Introductie

Voorstel in de agenda is om het bespreken van de onderzoeken in twee blokken te knippen. Gestart wordt met het onderzoek geohydrologie (grondwater). Hier zijn vanuit klankbordgroepleden eerder zorgen over geuit. Daarna worden de gebiedspotentiekkaart en het proces met het dorp Alem besproken. De overige onderzoeken komen aan bod als er tijd is, anders kan daar schriftelijk op gereageerd worden of een aparte sessie voor worden gepland, naargelang de behoefte van de klankbordgroepleden.

Dekker: Waterschap Rivierenland zou aanwezig zijn geweest, maar de personen waren vanwege Corona verhinderd. Belangrijk is hun rol als vergunningverlener met betrekking tot grondwater.

Achteraf blijkt dat Jeroen van Heel (Dorpsraad Alem) de Teamslink niet kon openen en daardoor de vergadering heeft gemist. Dit gold ook voor Willy van Lent (Stichting B.O.O.M.) en mogelijk anderen.

2. Vaststellen verslag 7^e bijeenkomst klankbordgroep

Het verslag van de 7e bijeenkomst is gedeeld met alle leden.

2a Terugkoppeling acties

De genoemde stukken zijn gedeeld en op de website geplaatst. Een aantal onderzoeken zijn af, terwijl een aantal onderzoeken nog lopen.

Een informatieavond voor Alem staat gepland na de ALV van de Dorpsraad Alem op 21 maart. In mei en september zijn een dag en een avond voor verder informeren voorzien.

Een gebiedsbezoek aan Heteren blijft staan als open uitnodiging. In november was er een bezoek aan een winwerktuig gepland, deze is toen afgezegd wegens Coronaperikelen. Een nieuw bezoekenmoment wordt gepland, maar dit zal vanwege een recente verplaatsing van het winwerktuig pas in het najaar worden.

2b Reacties op verslag

In het verslag staat 'Wijkerstraat'. Dit moet Weikesstraat zijn. Er zijn verder geen opmerkingen. Het verslag is met die wijziging vastgesteld.

3. Bespreken onderzoeken Sweco

Het document 'Vooronderzoek milieu- en omgevingseffecten' en de concept rapporten van Sweco ('Geohydrologie' en 'Waterkwaliteit') zijn van tevoren gedeeld. De concepten zijn zonder tussenronde gedeeld. Naast commentaar vanuit de klankbordgroep komen er dus ook nog opmerkingen van de projectgroep en Dekker en Gemeente Maasdriel, welke vervolgens gebundeld naar Sweco worden verstuurd.

3a Hydrologie

Jeroen van Uden (Sweco) presenteert uitgebreid de uitkomsten (presentatie wordt gedeeld).

EVA: Vanuit gebiedshistorie zijn er drie markante punten – de kop van Alem, de Kil en de Snel (oude maasbedding). In de jaren 80 is een deel niet afgegraven vanwege dijkstabiliteit. Iets onder Moleneind is een kwetsbaar gebied, vandaar de extra dijk om het bosje heen. Ik had graag deze details gezien in tekening. Ik heb nu een kaartje mee. Daarnaast missen er op belangrijke plekken peilbuizen. Rond Moleneind is het bijvoorbeeld nu nat. Je zou denken dat dat door grondwater komt, maar daar is geen peilbuis.

Sweco: Wij nemen graag het kaartje mee om het te verwerken. Verder moet bij ontwikkeling een goed monitoringsnetwerk worden aangelegd, dat is ook een vereiste van het waterschap. Dat het nog nat is kan komen door grondwater of door regen in combinatie met slechte doorlatendheid. Monitoring moet dat inderdaad uitwijzen. Wij adviseren over de monitoring en daarvoor nemen we lokale kennis graag mee.

BGR: Heeft de Waal ook invloed op grondwater bij Alem?

Sweco: Het heeft iets van invloed, maar niet heel sterk.

EVA: Er wordt nu getest voor T=10, maar moet dat niet anders met de steeds extremere hoog- en laagwaters, zeker die uit 2018 en afgelopen zomer?

Sweco: Toetsing op een waterpeil dat overeenkomt met een T=10 hoogwater (of laagwater) situatie is gangbaar en wordt ook door het waterschap uitgevoerd ten behoeve van de vergunningsaanvraag.

Het grondwatermodel MORIA bevat o.a. neerslag-, verdampingsgegevens en oppervlaktewaterpeilen van de periode 2010-2020. In die betreffende periode zijn ook hoogwatersituaties opgenomen zoals de hoogwatersituatie van 2011 (oppervlaktewaterpeil bij Alem: NAP +5,0 m). De hoogwatersituatie van 2021 en 2022 zijn niet in het model opgenomen maar de hoogwatersituatie in 2021 was ongeveer gelijk aan 2011 (maximaal peil Lith NAP +5,76 m en Engelen NAP +4,23 m → bij Alem circa NAP 5,0 m).

Bommelerwaard: Na laagwater inderdaad veel zettingen, vooral bij oude huizen.

BGR: Hoeveel verschil in grondwater moet er optreden voor scheuren bij huizen?

Sweco: Zettingen treden op als de grondwaterstand (langdurig) onder de laagste grondwaterstand ooit komt. De mate van (zettings)schade is afhankelijk van de duur van de zetting, het zettingsverschil tussen voor- en achterkant van een woning, wijze van funderen, ouderdom woningen en bouwkundige staat van een woning. Bij oude woningen die op staal gefundeerd zijn kan een zetting van enkele millimeters al leiden tot schade. Nieuwere woningen hebben meestal een goede fundering.

Omdat er in het geval van uitbreiding van de zandwinplas geen verandering van de grondwaterstand verwacht wordt beneden de laagste grondwaterstand (berekende situatie is T=10 laagwatersituatie) voorzien wij geen zettingen door die uitbreiding.

EVA: Ik blijf sceptisch. Tijdens de aanleg van Heemstraweg rond de rotonde, bij de oude maasbedding, kon de aannemer het niet stabiel krijgen. Verder kan het zijn dat de Kil en Snel andere eigenschappen hebben buiten het model – er is geen peilbuis, dus ik vind de conclusies te snel.

BGR: En hoe zit het met dunnere deklagen dan gemodelleerd?

Sweco: Het niet stabiel kunnen krijgen kan verklaard worden door vervanging van zand door klei. Zand is zwaarder dan klei, dat kan zetting geven. Het model geeft een verwachting. Monitoring is van belang voor zowel dunnere deklagen als andere lokale aspecten om de daadwerkelijke veranderingen in de grondwaterregiem te bepalen. Er komt dus ook een monitoringsplan, maar het model is zeer uitgebreid en houdt rekening veel aspecten zoals de bodemopbouw (ook dunne deklagen etc). Er zullen dan ook niet snel grote afwijkingen optreden tussen berekende en gemeten waarden.

EVA: Er wordt over verschillende afstanden gesproken. Eerder ging het bijv. bij de Kil en de Snel om 250m ipv 150m.

Sweco: Dat gaat eerder om de dijkstabiliteit daarvoor, komt dus daarna. Voor grondwater lijkt het geen probleem te zijn om 150m vanaf de dijk te graven, ook niet onder extreme omstandigheden.

Dekker: Daarbij onderzoeken we nu de winning met de grootst mogelijke effecten, zoals afgesproken. Dan krijgen we een goed beeld van wat wel en niet kan.

3b Waterkwaliteit

EVA: Ik heb begrepen dat een goede doorstroming van belang is. Moet er dan ook niet naar dijktraject Lith-Bokhoven gekeken worden.

Sweco: Doorstroming is inderdaad van belang, en met de uitbreiding gaat er nog steeds Maaswater in en uit de plas. Maar het is niet nodig dat de hele Maas er doorheen gaat, dus voor dat aspect is afstemming met een dijkversterkingstraject niet nodig.

4. Kaart gebiedspotentie

Lars Schothuis presenteert de gebiedspotentiekaart, waarop in vlekken is aangegeven in welk deelgebied wat de potenties zijn. Dit is nog geen inrichtingsplan.

Bommelerwaar: Dit is neem ik aan niet alleen wat Dekker gaat doen?

Dekker: Dit zijn de kansen en wensen van alle partijen waarmee we spreken. We hopen het nog verder te verrijken, ook met inbreng vanuit dorp Alem.

BGR: En hoe zit het met de financiering?

Dekker: Dat moet gedragen worden door de verschillende betrokken partijen. Dekker zal een deel financieren, maar kan bv geen 200ha bos doen. We horen van ministerie en provincie dat die graag bos zien. Vandaar dat het erop staat en zij zullen het grootste deel dan financieren. In de komende fase moeten daarvoor de eerste afspraken worden gemaakt.

Bommelerwaar: het ziet eruit als een fantastisch plan, waarbij veel wat de afgelopen jaren is verwaarloosd, zeker qua natuur, aantrekkelijker kan worden gemaakt.

NWB: Komen er ook 'AB bolletjes', met delen waarvan moet worden afgebleven.

Dekker: Die staan niet op deze kaart aangezien het om de potentie gaat. Er zijn wel degelijk delen waar we bestaande waarden willen behouden en versterken: bijvoorbeeld de Piekenwaard, Heerewaarden, cultuurhistorie (St. Andries) en de zuidkant van Alem.

ZLTO: Wat moet ik verstaan onder hogere waarden? Landbouw of natuur – het ligt aan het perspectief. Ik vraag me af of er nog enige plaats is voor de landbouw en het agrarisch natuurbeleid wat we nu hebben. Ik vraag me af of het beter wordt.

Dekker: Met landbouw moet rekening gehouden worden, ook naar toekomst. De kaart gaat over potenties van het gebied. Uiteindelijk komt het ook neer op keuzes maken. Ministeries en provincies hechten veel aan bosontwikkeling, zij stellen dan ook: op welke plek is welk gebruik beter?

DR Alem (Gerard van Mook): pratend voor mezelf –het dorp zit niet te wachten op jarenlange ontzanding. Niemand is tegen opknapping, maar we willen geen 10 jaar een zandzuiger bij ons dorp die overlast bezorgd.

Bommelerwaar: Moet je dorp in met vrachtwagens, of valt er wat te puzzelen met het ontwerp?

Dekker: Naar aanleiding van eerdere vragen laten we nu onderzoeken doen om een beeld van overlast te krijgen. Het is dan van belang om concreet te maken waar de vrees voor overlast uit bestaat. We hebben bijvoorbeeld als uitgangspunt dat geen vrachtwagens worden ingezet om bouwgrondstoffen te vervoeren uit het gebied, maar dat alle afvoer per schip gaat.

EVA: Ik zie nog steeds niet hoe er antwoord gegeven is op wat ik eerder heb genoemd: bijvoorbeeld de Snel en de Kil. En kan de Jachthaven bijvoorbeeld niet naar de andere kant. Deze vlekken fietsen over alle lokale aandachtspunten heen.

Dekker: Volgens mij zijn we juist bezig met antwoord geven door o.a. samen met Sweco de kwetsbaarheid te toetsen. Wat betreft lokale aspecten: de vlekkenkaart is inderdaad nog vrij grof, maar geen uiteindelijke indeling. Dat is het traject waar we inzitten. Eerst samen de

potentie bekijken en daarna graag samen uitwerken, zodat er steeds meer precisie in de plannen komt.

Bommelerwaard: Andere kansen die ik nog zie is een oeverwaluwwal. Of een voedselbos, als er mensen mee willen denken: graag. Of misschien zelfs bosbouw.

ZLTO: Het is lastig om als melkveehouder te veranderen zonder kapitaalvernietiging. Ik wil graag een verdienmodel zien hoe dat met bosbouw kan.

5. Proces met Dorp Alem

Gaston Graaf presenteert hoe het proces met het dorp Alem gaat lopen.

EVA: Ik begreep eerder dat het rapport in april af moest zijn en dan al naar raad, ipv van juni. En hoe zit het met zienswijzen?

Gemeente: Er komen twee documenten. In april het 'Vooronderzoek milieu- en omgevingseffecten', dat is het rapport over waar we nu mee bezig zijn en waarin het hoofdstuk met alternatieve zienswijzen is opgenomen. Daarna komt een rapportage over het hoofdonderzoek: is er potentie voor een integrale gebiedsontwikkeling? Daarbij zijn de onderzoeken in het vooronderzoekdocument onderliggend. Die rapportage uit juni is adviserend voor de beslissingen die in oktober en november die de verschillende overheden, waaronder de gemeenteraad, gaan nemen over het verder verkennen van de gebiedsontwikkeling. Ook daarna volgen er nog beslismomenten over de doorgang van de gebiedsontwikkeling.

6. Overige onderzoeken

Er is veel tijd gaan zitten in het bespreken van de geohydrologie en de gebiedspotentiekaart. Hierdoor is er geen tijd om de andere onderzoeken die op de agenda stonden te bespreken.

Dekker: Er is een grote hoeveelheid aan onderzoek die nu samenkomt. De onderzoeken worden sowieso gedeeld en er kan schriftelijk gereageerd worden. Ons voorstel is om in aparte sessies, ofwel met iedereen, ofwel alleen met geïnteresseerde partijen, uitkomsten bespreken.

ZLTO : Het lijkt me logisch dat voor bepaalde onderzoeken bepaalde partijen reageren.

Bommelerwaard: Wordt er trouwens ook gekeken naar zonnepanelen op water?

Dekker: Nog niet, maar daar zijn zeker mogelijkheden voor.

Natuurwacht: Gaan we de volgende keer door met de onderzoeken waar we nu zijn gebleven.

Dekker: Ons voorstel is de volgende keer in ieder geval de onderzoeken geluid en dijkstabiliteit te bespreken, die lijken het relevantst voor de meesten. Daarnaast moeten we dus kijken welke onderzoeken we apart bespreken en welke klankbordgroepbreed.

De voorzitter vraagt de klankbordgroep of zij zich kunnen vinden in de voorgestelde werkwijze voor behandeling van onderzoeken. Er worden geen bezwaren geuit.

7. Vervolg/Afsluiting

7a vervolg

In april komt een volgende bijeenkomst om het concept vooronderzoek in zijn geheel door te spreken met nadruk op in ieder geval de kwesties geluid en dijkstabiliteit.

7b Rondvraag

Theo van Goch: Ik neem afscheid van ZLTO en ga als het meezit de gemeenteraad van Maasdriel in en ga daarom uit de klankbordgroep. Er zal vanuit ZLTO vervanging voor mij komen.